

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Ionae Versiones, Polonica Et Bohemica

Apvd Protestantēs Hodie Receptae, Praemissa Notitia Versionis Vtrivsqve,
Cvm Originali Textv Hebraeo Collatae : Dissertatio Historico-Critico-Sacra

...

Ad Diem XII. Nov. Ann. MDCCLIX. ... Examinandam Commilitonibvs Tradit

Carpow, Paul Theodor Carpow, Paul Theodor

Rostochii, [MDCCLIX.]

VD18 90522079

Ad vers. 3.

urn:nbn:de:gbv:45:1-10388

TANO, et OECOLAMPADIO, J. H. URSINUS ad h. l. p. 6; aut 2) pro *Substantia s. Contentis* saltem Declamationis habent. Prior vero sententia absona est et adeo, ut addictum esse illi Interpretum quempiam vix credideris. Et sane, quicquid sit de duobus reliquis, qui jam non sunt præsto, ABENESRÆ hæc verba: ועתה לא צוהו שיאמר עוד ארבעים יום רק כי עלתה רעתם לפני לפניו, saniolem ferunt explicationem etiam prouti jacent et in exemplaribus impressis leguntur, considerata; nisi plane pro לפני legendum sit לפניו. Posterior autem sententia, Declamationem re ipsa habitam: עוד ארבעים יום וגו' (Cap. III. 4) ab hic intenta esse diversam, precarie supponit.

Ad vers. 3.

(תְּרִישׁוּיָא). POL: et BOHEMI vertunt: de TARSU.

Pro nomine itaque quodam proprio habuerunt. Et tale certe est. Qui enim appellative hic reddunt per *mare*, re proximius inspecta, quo sese tueantur non habent. Eviētum id dederunt jam, alios inter, præprimis in Anglia ARNOLD. BOOTIUS (*Animadvers. sacrar. L. IV. C. VI.*) et J. TARNOVIUS nostras (in *Comm. ad h. l.*). Nos quoque, re tota perpensa denuo, iis accedentes, hic breviter ponimus hæc observata: nimirum.

1) An uspiam, in integra Scriptura sacra, תְּרִישׁוּיָא idem sit quod ים aut *mare*? de eo, idque suo merito, sub judice Philologo adhucdum esse litem;

2) Qua speciatim ipsius Jonæ stylum, distingui in illo solerter et constanter inter תְּרִישׁוּיָא atque ים; et ita quidem

3) Ut α) utatur author illo, תְּרִישׁוּיָא, nonnisi loquens de itineris termino præfixo atque meta, β) autem altero ים, scapham sic, ut in proverbio est, appellando scapham, quotiescunque de mari tanquam via per quam illi sermo est citra contraversiam omnem. Quater enim tantum, quod ad α), habet תְּרִישׁוּיָא, bis de termino itineris præfixo sibi met ipsi (C. I. 3. IV. 2.), semel de termino præfixo nautarum, (C. I. 3.) et semel de

B

ter-

termino præfixo sibi cum nautis communiter, verbis לְבַרָּה
 עִמָּהֶם תְּרַשֵּׁשׁ ad perveniendum illiscum ad Tarsis, (ibid.)
 Econtra, quod ad בְּרָה, tempestatem exortam esse refert non in
 תְּרַשֵּׁשׁ, sed in יָם, projecta esse onera quædam, non in
 תְּרַשֵּׁשׁ, verum in יָם, et sic porro. Consequentiæ est manifesta.

Indicato sic termino Fugæ ad quem, indicatur nunc etiam
 terminus a quo. Nempe e Terra sancta s. Israelis, terra JHOVÆ,
 et Terra possessionis JHOVÆ (Hos. IX. 3. Jos. XXII. 19), ter-
 ritorio quasi quodam speciali DOMINI hujus sui, tanquam lo-
 co cultus, revelationis divinæ, influxusque prophetici, quem tan-
 topere defugiebat, tunc ordinario, aufugere constituerat servus
 immoriger atque fugitivus hicce, Jonas; id quod insinuat no-
 bis eleganti hacce exquisitissimaque phrasi circumlocutiva:

מִלְפְּנֵי הַ (תְּרַשֵּׁשׁ) לְבַרָּה h. e. ad aufugiendum (ad Tarsis)
 אֲדָ (τῶ) coram facie DOMINI!

Illud enim τῶ, ex natura præpositionis Mem utique (*)
 subaudiendum, juxta felicissimi illius plurimarum Ellypseon eno-
 datoris, DAVIDIS KIMCHII observationem, stylo simul contextui-
 que convenientissimam adeoque pulcherrimam (**), est gene-
 rale nomen מִמְּקוֹם שְׁהוּיָא f. LOCUS, ita ut sensus sit מִמְּקוֹם שְׁהוּיָא
 * (loco isto qui est) coram facie DOMINI, scil. καθ' ἐξοχῆν et
 speciali quadam ratione. Per huncce autem locum, qui dici-
 tur esse מִלְפְּנֵי הַ, hic non specialius quoddam πῆ (v. g. Hiero-
 solymas, Templum, sed totam intelligi Terram sanctam, per
 collationem scopi terminique ad quem tendebat JONAS, lo-
 cum nimirum in Extra-Terra quendam, dictum Tarsis, sit
 luculentum. Atque hujus sententiæ, denotari hic Terram sanctam,
 præter Hebræos ipsos, nostratium quoque sunt Interpretum
 haud pauci; In quibus tamen (quotquot horum evolvimus),
 desideratur distincta locutionis hujus evolutio, GLASSIO ip-
 so (in Rhetor. S. Cap. de ἀνθρακωπαρασίαις) non excepto, ut qui, utut
 cæterum sentiens nobiscum, מִלְפְּנֵי הַ f. FACIEM DOMINI
 ipsum

ipsum autumat significare *locum*, etc. Seorsum etiam quod attinet Interpretet POLONOS BOHEMOSVE, hi vertendo מלפני ה' per *od oblicza* PANSKIEGO et *od twary* HOSPODINowey, h. e. a facie DOMINICA, adeoque ad Lamed interfertum itidem minus attenti, etiam confundunt phrasas: *fugere* מִפְּנֵי ה' et *fugere* מִלְּפְנֵי ה' (**). Talis autem confusio id præterea incommodi secum vehit, ut 1) auctis per eandem Enantiophænomenis Scripturæ sacræ frustra omnino, opponendo nimirum huic Jonæ loco illum Davidis Ps. CXXXIX. 7. *quorsum fugerem* מִפְּנֵי ה'! etiam 2) Jonæ, pessimi circa Articulum de omnipræsentia divina erroris macula adspargatur immerito; animi ejus consternatione subita, a quibusdam Interpretibus prætexta, eluibilis tanto minus, quanto diutius constantiusque in sententia perstitit in itinere, eodemque, quod probant rationes (Cf. BUNTINGII *Itinerarium S. Scripturæ.*) Geographicae, satis longinquo.

(*) Conf. *Ars ideam distinctam de voce hebræa formandi*, C. I. §. VI. et §. I. p. 8. sqq.

(**) Nimirum in *Ejus Sepher Schoraschim s. Lexico ad radicem פנה*, et inde etiam in *Michlal Jopbi SALOMONIS BEN MELECH ad h. l.* Quam autem in Commentario super JONAM profert sententiam, scil. subintelligi ingenere פָּנָה REM quandam I. ALIQUID, quod sit coram facie DOMINI, et eo quidem sensu, ut per hocce פָּנָה veniat intelligendus רוח הנבואה *Spiritus Prophetia*, ea longius est petita. (***) Egregia est observatio ABENESRÆ notantis, scrutando Scripturam etsi totam tamen haud se invenisse, excepta Jonæ Prophetia locum ullum, in quo nomen פָּנָה constructum cum verbo פָּנָה, præter D etiam in fronte gerat ל, merito suo laudatus propterea ab ABARBANELE. Confirmant quoque observationem industrii hujus Viri, præter experientiam propriam, *Concordantia Hebrææ NATHANO-BUXTORFIANÆ*,

וַיֵּרֶד יוֹפֵן et descendit Joppen). POLONI: a *Przyszed/zy do Joppen*. BOHEMI: a *prissed do Joppe*, h. e. et VENIENS ad Joppen.

Hic, in dubio hocce vexato nodoque Interpretum quasi gordio quodam utut defuerint vires, laudanda tamen est Interpre-

tum horum attentio et voluntas. Adeo enim excercuit locus hie-
 ce quamplurimos, ut et ad incitas quasi redacti censuerint quidam,
 scripturam condescendisse hic cum vulgo tanquam quod mare
 declivius esse terra opinetur per errorem (ut putant); a qua senten-
 tia ex celebrioribus, haud alienus fuit TARNOVIVS (ad h. l. pag.
 21.) quamque, si audiamus URSINUM, eandem in medio relin-
 quentem, professus est etiam KIMCHI. Sed vide *Notam* (*). Hanc-
 ce itaque, ut videtur, necessitatem evitaturi cum Polonis Bo-
 hemi, assumerunt generaliore quendam verbi ירד significati-
 tum, quod et fecit PFEIFFERUS (ad h. l. p. 10.) existimans non
 erraturum, qui dixerit ירד non significare præcise tendere ex
 loco altiori in humiliorem, sed simpliciter tendere de loco in
 locum, cum desiderio et festinatione mutandi, ac provocans
 propterea ad *Jud.* XI. 37. XV. 11. Verum enim vero, uti com-
 modam, conciliandi hæc *Judic.* loca cum descendendi signifi-
 catu verbi ירד consueto, viam dudum ostenderunt Rabbini,
 adlegati partim jam a DANZIO quoque (*Interpret.* §. 93, et
Synops. §. 66.); ita apud JONAM quoque hic nodus quæsitus est in
 scirpo. Attendere enim utique nos oportet, *descendisse* referri
 Jonam non in *mare*, sed ad *Joppem*; non itaque tam maris potius
 sed Joppes, *Situs* hic erit considerandus. Hæc autem sita est in
 Tractu maritimo, proxime ad litus ipsum (Cf. RELANDI *Palæ-*
stina, Tit. JOPPE); recte igitur tendens ad eam dicitur *descen-*
disse, habito respectu ad *regionis* Palæstinæ, quæ ardua magis
 et montuosa est in parte sui a mari remotiori, versus mare
 autem compestris magis planior et declivis (Cf. REL. L. I. C.
 XLVII, coll. *Conspectu* Palæst. *montium*, *camporum* etc.) *naturam*;
 ad quam proinde etiam olim jam, Palæstinæ incola ipse, HYE-
 RONIMUS, provocavit merito. Caveas tamen, ad Singularia
 prorsus Chorographica Terræ Israeliticæ cum Nonnemine hæc-
 ce referas. Terrarum enim altitudo a litoribus versus medi-
 terranea loca accrescit et tanquam in umbilicos assurgit ut pluri-
 mum et ordinarie, vid. BERN. VARENI ab IS. NEWTON
 aucta et illustr. *Geographia generalis*, L. I. C. XIII., *Proposit.* II.
 p. 158.

(*) Ita

(*) Ita enim URSINUS (p. 13.) ad voces: *et descendit*, commentatur: „*vel juxta regionis naturam, de montanis ad campestria veniens, interpr. Hieron. erat n. terra Zabulon montosa, ubi et Thabor fuit v. Corn. n. Lap: Vel juxta Vulgi opinionem, quibus mare terra declivius videtur, ut explicat R. Kimchi.*„ Sed, quinam quæso e familia Kimchiorum? et ubi? Evolvimus nos DAVIDIS, qui maxime in censum et *Καθ' ἐξοχὴν* intelligendus apud Philo logos venire sivevit, Lexicon ac Commentarium etiam super Jonam, et comperimus, in illo eum locum huncce præterisse prorsus, in hocce autem ita docere: מעירו שהיא גת החפר או מירושלים וירד אל יפו שהיא על שפת הים והיא הוף הנאות והנכנס בים יקרא יורד כמו שנת' יורדי הים באניות כי שפת הים היא מקום נמוך כנגד שאר היבשה h. e. *Ex urbe sua, nimirum Gathbachepher, aut ex Hierosolymis, descendit ad Joppen, sitam ad littus maris et Navale. Descendere autem dicuntur marepetentes, uti v. c. Psalmo CVII. 23. quoniam littus maris est locus depressior respectu reliqua Continentis.* En! non de declivitate maris loquitur verum littorum, respectu reliqua Terræ s. Continentis. Præterea, quod maxime ob alia Scripturæ loca notandum bene, nequaquam errat, qui mare esse terra declivius existimat. „Si enim „(testibus VARENIO & NEWTONO l. mox citando p. 159. f.) „adhiheat instrumentum Geodæticum librandis locis commo- „dum, deprehendimus nullam, etiamsi remotæ Oceani partis „elevationem supra littus, sed potius exiguam aliquam depref- „sionem, ita ut undæ subsideant infra Horizontem littorum, „Videantur ibi et lectu jucunda et Scripturæ Interpreti solido utilia plura. Nullo itaque dato errore Vulgi, nullus datur ad eundem Scripturæ Condescensus.

Sed dubium tamen se oggerit vexatum, quod prius, quam campum huncce relinquamus Joppensem, postulat solvi. Suppediat illud *specialis* in eo Joppes *Situs*. Hæc enim, etsi in Regionis parte decliviori et campestri magis sita, superstructa tamen refertur ipsa loca editiori inibi reperiundo, quin edito in tantum, ut et, teste STRABONE (L. XVI. p. 1110.) inde Hierosolymam Judæorum metropolin conspici, fuerit traditum. Ad hanc itaque Objectionem *respondemus* imo: In loco edito sitam esse certum quidem est, tam notabiliter autem eum eminere incertum valde, quin ne probabile quidem, juxta observatio-

nem hancce in DAPPERI Beschreib. der Landschaft Palästina, p. 164: Joppe ist, nach Strabonis Zeugniß, ein sehr erhabener Ort, von wannen man (wie gesagt wird), Jerusalem sehen kan. Jedoch scheint solches nicht alleine der Weite, sondern auch der zwischen beyden gelegener Berge halber, unmöglich. Strabo selbst giebt solches nicht für Wahrheit aus, sondern füget dabey, daß es g'saget werde. *Resp. Hdo: Eminentia ejus, quantacunque etiam sit, Situm huncce specialem non tamen a) tollere situm ejusdem generalem, nec obstare ß) quominus, habitata ratione et Termini a Quo Regionisque peragrande naturæ, de veniente Jona e longinquo rite adhibeatur prædicatum N) descendendi,* (vide hæc enucleatius sub signo (*)); quamquam forte minus curate adhiberetur idem de intrante Joppen proxime. Sed erunt forsân, quibus ne vel sic res omnis videatur confecta. At sint hi, et est quoque nobis, quo vel solo etiam simplicissimis pertinacissimisque scrupulus iste eximatur. *Respondemus* nempe Illmo: Distinguendum porro etiam esse inter *Situm Joppes totalem atque partialem.* Non enim tota superstructa *hodie* est loco editiori, neque superstructa fuit *olim.* Qua prius provocamus ad testem oculatum nuperrimum, JONAM KORTE (Reise nach dem weil. gelobten Lande p. 203.) referentem: Das Haus oder Hospitium - - - ist an einen Berg, worauf die Stadt NB. Meist liegt, gebauet; Qua posterius, ad rudera insignia extensionis quondam Joppes in declive, Periegetis varius observata, v. c. ap. DAPPERUMI. cit. p. 167, ubi: Allenthalben rings um die Stadt an der Landseite, und NB. an dem Eingang des Hafens gegen Mitternacht, siehet man sehr schwere zerbrochene Mauern niedergestürzt liegen, woraus die Herrlichkeit und Pracht (add. Erstreckung in die Ebene und gegen den Hafen zu), der alten Stadt sattsam erscheinet. Jam vero quid verosimilius? adeoque creditu quid est facilius, quam properantem adeo ad Joppen Jonam non nisi navis Tarsim ituræ inveniendæ ergo, partem Joppes respexisse primario petiisseque statim juxta litus (den Strand) *inferiorem?*

(*) Sint, in situ horizontali, Duo loca edita, A et B, et tendentem NN. de vertice loci A ad verticem loci B, vel vicissim de B. ad

A (nisi pontem interjectum, aut prorsus hominem in aere navigantem seu volantem tibiingas) *descendere* oportebit et quidem prius, deinde *adscendere* quoque, ab A ad B, vel a B ad A. Uterque itaque exercetur actus, descendendi ascendendique, uterque proinde quoque verbis exprimi potest imo exprimi postulat aliquando, hoc modo: NN. *descendit* ab A vel B & *ascendit* ad B, vel A. Sed sufficit tamen etiam soepe, exprimere horum tantum unum; et tunc, quia facit hoc ad sermonis sine obscuritate breviter consequenterque (Cf. JAC. CAROVII *Meditat. Philosophica-Critica de Perfectione Linguae C. II. Theorem. 23. §. 176.*) perfectionem, recte exprimitur tantum unus, aut descendendi aut adscendendi. Delectum autem alterutrius determinare possunt varii, physici non tantum sed et morales respectus (de quibus in genere legi meretur Dissert. MICHAELI-BAUMGARTENIANA *de Notione Superi et Inferi, indeque Adscensus et Descensus in Chorographiis sacris.*). Fac. E. g. loca A et B, si vel maxime etiam æqualia, longius tamen ab invicem esse distita regionemque interjectam vergere semper in declive versus Terminum ad Quem aut Contra; et comparebit, lineam qua descenditur, esse longissimam, qua adscenditur, brevissimam; aut contra. A priori itaque, linea nimir. longissima recte tunc fiet denominatio, nisi alius quidam obstat respectus. Is vero in adplicatione ad *Jonam descendentem* quaeretur frustra, sed favet potius illi insigniter respectus etiam moralis quidam, præeminens nempe dignitas Terminum a Quo.

Ad vers. 4.

תַּיִתָּה תִּשְׁכַּח *navis cogitabat (existimabat) fractum iri etc.*

In explicanda hacce phrasi POL: ac BOH: favent, cum LUTHERO aliisque quamplurimis, Metonymiæ; vertentes P: *i zdalo sie, jakoby etc. h. e. et videbatur, es schiene, ac si etc.* et B: *az se domnjwali, ze etc. h. e. adeo ut existimarent, quod etc.* Obiter notetur hic in Convenientia aliqualis etiam tamen differentia versionis utriusque.

Ad vers. 5.

אִישׁ *vertunt recte POLONI Kazdy, BOHEMI gedenkazy,*
h. e.